

Č.

Jméno

Adresa školy

Adresa bydliště

(Jméno a adresu vyplňte až po ukončení soutěžního kola, zejm. u prací postupujících do vyššího kola.)

**Národní institut dětí a mládeže MŠMT, zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a školské zařízení pro zájmové vzdělávání,
Na Poříčí 4, 115 30 Praha 1**

Dějepisná olympiáda

41. ročník – 2011/2012

Zadání úkolů krajského kola – test

Tematické zaměření ročníku: „**V bohatství i chudobě aneb Osobnosti k nezaplacení.**“

Důležité upozornění – u každé otázky je v pravém rohu rámeček, kde je uveden maximální počet bodů, který lze za otázku získat; do prázdného políčka se pak doplní získaný počet bodů. Celkem je možné získat **110 bodů**.

Úkol č.1

Na obrázku jsou nejstarší mince na světě.

- Napiš, ve které starověké říši byly vydány.
- Na území kterého dnešního státu se tato říše nacházela?
- Ze kterého století mince pocházejí?
- Napiš název slitiny, ze které byly mince vyrobeny.
- Uveď kovy, ze kterých se slitina skládala.

5 bodů	
--------	--

Úkol č. 2

Spoj netypické předměty, kterými se platilo v kmenových společenstvích, s názvy místa.

peří

Čína, Indie, Thajsko,

solná tyč

Etiopie

ulity kauri

ostrov Santa Cruz

měděné sekyrky

Mexiko

4 body	
--------	--

Úkol č. 3

Doplň text:

V 11. století n. l. se v (Č)..... objevily první (p)..... peníze, které nahradily (s)vydávané původně obchodníky za ukládané těžké (ž) (m)

4 body	
--------	--

Úkol č. 4

Jak se nazývá slitina mědi a niklu používaná k výrobě mincí?

Jaké má slitina zbarvení?

2 body	
--------	--

Úkol č. 5

Doplň text:

Umění vyrábět falešné peníze nazýváme padělání peněz.

Bylo vždy považováno za těžký zločin, který se trestal (d)

(u) (r), hozením zaživa do (v)

(v) i (p)

4 body	
--------	--

Úkol č. 6

Nejslavnější pověst o chamtivosti je legenda o králi, který prosil bohy o schopnost přeměnit vše, čeho se dotkne, v drahý kov.

Jak se král jmenoval?

Ve který kov se změnilo vše, čeho se dotkl?

2 body	
--------	--

Úkol č. 7

Existence peněz se brzy projevila i v mytologii. Zemřelé příslušníky jednoho ze starověkých národů převážel do říše mrtvých převozník na loďce. Za tento úkon mu však byl zemřelý nucen zaplatit.

V mytologii kterého národa se tento mýtus vyskytuje?

Jak se jmenoval onen převozník zemřelých?

Kolik mu musel zemřelý za převoz zaplatit?

Kam byla mince vkládána?

Uveď název řeky, přes kterou převozník zemřelé převážel.....

5 bodů	
--------	--

Úkol č. 8

Jeden z nejproslulejších zločinů na světě, zrada Ježíše jedním z jeho následovníků, byl odměněn platbou v mincích.

Napiš jméno zrádce.

Kolik činila odměna pro zrádce?

Pravděpodobně se jednalo o mince z města Tyros. Ve které starověké říši se toto město nacházelo?

.....

3 body	
--------	--

Úkol č. 9

Již ve starověku se používaly mince k vyláčení moru, pro ochranu v boji i na cestách.

Napiš, koho tyto mince měly ochraňovat.

.....

Napiš, kdo je na mincích vyobrazen.

.....

4 body	
--------	--

Úkol č. 10

Na našem území se vyskytovaly různé peníze. Na obrázcích je několik z nich. Seřaď je od nejstarší po nejmladší a uveď jejich názvy.

a

b

c

d

e

1.
2.
3.
4.
5.

5 bodů	
--------	--

Úkol č. 11

Od roku 1793 je hlavním námětem na mincích Francouzské republiky hlava ženy představující republiku.

Který populární název hlava dostala?

Co má žena na hlavě?

2 body	
--------	--

Úkol č. 12

V letech 1790 – 1793 byla Francouzská revoluce financována vydáváním papírových peněz. Pod kterým názvem byly známy?

.....

1 bod	
-------	--

Úkol č. 13

Marka byla zavedena po vzniku německého císařství roku 1871. Než se stala hlavní měnovou jednotkou, používalo se jí jako jednotky (h)

Hlavními nominály byly (t), (g) a (d)

4 body	
--------	--

Úkol č. 14

Vypiš chybné pojmy v textu a nahraď je správnými:

V 15. století začala bohatá italská města Benátky a Florencie vydávat stříbrné mince - v Benátkách nazvané florény a ve Florencii dukáty. Italské dukáty byly používány a napodobovány v celé Evropě a v zemích východního Černomoří.

chybně	správně

5 bodů	
--------	--

Úkol č. 15

„Podařilo se mi dostat celý náklad na břeh... Našel jsem tam tři velké pytle naplněné mincemi 'osmičkami' ... a v jednom bylo šest (...) dublonů, zabalených v papíru.“

Takto popisuje nález pytle plného mincí Robinson Crusoe, hlavní hrdina románu Robinson Crusoe, námořník z Yorku, jeho život a neobyčejná dobrodružství.

a) Jaké národnosti byli dobyvatelé, kteří vozili z Ameriky tyto druhy mincí?

b) Z kterého kovu byly vyráběny osmičky?

c) Z kterého kovu byly vyráběny dublony?

3 body	
--------	--

Úkol č. 16

Osmanští sultánové vydávali mince bez zobrazení. Na této stříbrné minci je symbol s uzlem, který se objevoval i na papírových bankovkách.

Zakroužkuj, pod kterým názvem je symbol známý?

a) tundra

b) turgħa

c) tughra

Co představuje?

2 body	
--------	--

Úkol č. 17

V našich zemích rozeznáváme tři základní měnová období. Vyjmenuj je.

1.
2.
3.

Jak se nazývá měna zavedená od roku 1892?

4 body	
--------	--

Úkol č. 18

Napiš k popisům řemeslníků, kteří vykonávali řemeslo související s ražbou mincí, jejich správné názvy.

- a) roztloukal kusy rudy před dalším zpracováním
- b) prováděl ražbu mincí
- c) obsluhoval výtah, kterým se dopravovalo vše do dolu, či z dolu

3 body	
--------	--

Úkol č. 19

Seřaď chronologicky platidla z našeho území - **koruny; brakteáty; železné pruty, dobytek, plátěné šátky; statéry (duhovky); groše; krejcary; denáry**

K platidlům uveď osobnost, která je s mincemi spojena. Můžeš využít nabídky. Ne všechna jména ale budou použita.

Břetislav I.; Ludvík Jagellonský; Marie Terezie; Albrecht z Valdštejna; Petr z Písku; Konrád z Vechty; Keltové; Přemysl Otakar I.; František Josef I.; Pavel Hofman; Slované.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

7 bodů	
--------	--

Úkol č. 20

Na minci je zobrazen vynikající starověký válečník, který po vítězství nad Římany u Ascula pronesl následující větu: „Ještě jedno takové vítězství a jsem ztracen.“

Napiš, jak se tento válečník jmenoval.

.....

Které slovní spojení vystihuje jeho formální vítězství?

.....

2 body	
--------	--

Úkol č. 21

Vysvětli rčení.

Nestojí to za zlámanou grešlí.

Nechá si pro korunu koleno vrtat.

Je jak za groš kudla.

3 body	
--------	--

Úkol č. 22

Které římské vládcy zobrazují uvedené mince? Citáty ti je pomohou odhalit.

Zásadou tohoto vládce se stalo: „Ať nenávidí, jen když se podřizují.“

.....

Jako vládce používal titul: „Imperátor Caesar divi filius Augustus“.

.....

Císař a filozof: „ Za prospěšné nikdy neuznávej to, co by tě někdy mohlo přimět zrušit věrnost, zpronevěřit se cti, zanevřít na někoho, podezírat ho či proklínat, přetvařovat se nebo se roztoužit po něčem, co má zapotřebí stěn a záclon!“

.....

3 body	
--------	--

Úkol č. 23

V období raného novověku vznikaly banky a směnárny.

Ve kterém (dnešním) státě se nejdříve a nejčastěji prováděly finanční operace?

Co původně označovalo slovo „banco“, z něhož bylo odvozeno slovo banka?

.....

2 body	
--------	--

Úkol č. 24

Vybírání daní bylo a je oblíbeným zdrojem příjmů pro stát a vládcy a velmi neoblíbenou zátěží pro zpoplatněné vrstvy. Ve středověku se šlechtě a církvi postupně podařilo se z této povinnosti vůči panovníkům díky získávání privilegií vyvázat, což mělo za následek snížení příjmů do panovnických pokladen. Vládcy se proto snažili privilegia rušit a zdanit i šlechtu a církve. Jednomu z evropských panovníků se však tato snaha stala osudnou.

Která zlomová událost měla u svého počátku panovnický pokus o zdanění šlechty?

.....

Který panovník (jmenovitě) byl v jeho průběhu popraven?

2 body	
--------	--

Úkol č. 25

Rozhodni, zda jsou pravdivé výroky o hospodářství českého státu v 16. století:

1) Razily se zlaté mince – tolary.	ANO / NE
2) Tolary byly raženy v Jáchymově.	ANO / NE
3) Název měnové jednotky dolar je odvozen od slova tolar.	ANO / NE
4) Do českých zemí bylo nutno přivážet kovy na ražbu mincí.	ANO / NE
5) Část státních financí byla vydávána na války s Turky.	ANO / NE

5 bodů	
--------	--

Úkol č. 26

Po první světové válce se v souvislosti s hospodářskou situací zvýšil počet lichvářů a keřasů. Vyber z nápovědy, co uvedená pojmenování znamenají, a doplň písmena:

- A. člověk, který spekuluje s cenami na černém trhu;
- B. člověk, který vede protidrahotní bouře;
- C. člověk, který půjčuje peníze za nepřiměřeně vysoký úrok;
- D. člověk, který drancuje obchody.

LICHVÁŘ = KEŘAS =

2 body	
--------	--

Úkol č. 27

Na obrázku je „Holey dolary“ a „Dumpy“.

Doplň:

Dolar s vyseknutým otvorem uprostřed je

Vyříznutý střed mince se nazývá

1 bod	
-------	--

Úkol č. 28

Navrhováním bankovek byli po dobu existence Československa pověřováni vynikající umělci. Kteří slavní výtvarníci navrhli tyto dvě bankovky, kterým se dostalo mezinárodního uznání?

.....

2 body	
--------	--

Úkol č. 29

Ke státům vyber z nabídky měny, které se používaly před zavedením eura.
lira, drachma, peseta, escudo, frank, marka

Španělsko -

Řecko -

Francie -

Itálie -

Portugalsko -

Německo -

6 bodů	
--------	--

Úkol č. 30

Československé a české bankovky patří svojí výtvarnou stránkou mezi nejkrásnější evropské bankovky. Napiš, které slavné osobnosti našich dějin zdobí lícové strany současných bankovek.

100 Kč

200 Kč

500 Kč

1.000 Kč

2.000 Kč

5.000 Kč

6 bodů	
--------	--

Úkol č. 31

Napiš, co je společným symbolem (prvkem) na bankovkách Evropské unie.....

Vysvětli význam tohoto prvku.

2 body	
--------	--

Úkol č. 32

Identifikuj země eurozóny podle symbolů na mincích v hodnotě 2€. Pomoci může nabídka, ale ne všechny názvy zemí budou použity.

Malta – Portugalsko – Řecko – Finsko – Slovensko – Francie – Německo – Itálie – Rakousko

a).....

b).....

c).....

d).....

e).....

5 bodů	
--------	--

Celkem: 110 bodů

Národní institut dětí a mládeže MŠMT, zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a školské zařízení pro zájmové vzdělávání, Na Poříčí 4, 115 30 Praha 1

Dějepisná olympiáda
41. ročník – 2011/2012

Řešení úkolů krajského kola

Tematické zaměření ročníku: „V bohatství i chudobě aneb Osobnosti k nezaplacení.“

Úkol č. 1

a) Lýdie; b) Turecko; c) 7. stol.př.n.l; d) elektron / z elektra; e) slitina zlata a stříbra5 bodů

Úkol č. 2

solná tyč	Etiopie
ulity kauri	Čína, Indie, Thajsko
peří	ostrov Santa Cruz
měděné sekyrky	Mexiko4 body

Úkol č. 3

Čině; papírové; stvrzenky; železné mince4 body

Úkol č. 4

mědinikl; stříbřité2 body

Úkol č. 5

deportací; usekáváním rukou; vařící (vřelé) vody; popravou4 body

Úkol č. 6

král Midas; zlato2 body

Úkol č. 7

Řeků; Charón; 1 obolus; dávala se mrtvému do úst; Styx5 bodů

Úkol č. 8

Jidáš; 30 stříbrných (šekelů); Fénicie3 body

Úkol č. 9

Cestující	lidi v nouzi
sv. Jiří (patron jezdců)	Hanuman (opičí král)4 body

Úkol č. 10

1b/ keltská biateková mince;
2c/ brakteát (Přemysla Otakara II.);
3d/ pražský groš (Václava II.);
4c/ mince moravských stavů (12-krejcar);
5a/ protektorátní koruna5 bodů

Úkol č. 11

Marianne; čapku svobody2 body

Úkol č. 12

Asignáty1 bod

Úkol č. 13

hmotnosti; thaler (tolar); gulden (zlatý); dukát4 body

Úkol č. 145 bodů

chybně	správně
v 15. století	ve 13. století
stříbrné mince	zlaté mince
florény	dukáty
dukáty	florény
Černomoří	Středomoří

Úkol č. 15	
a) Španěle; b) stříbro; c) zlato	3 body
Úkol č. 16	
tughra; (úřední) „podpis“ sultána	2 body
Úkol č. 17	
denárové; grošové; tolarové; korunová	4 body
Úkol č. 18	
puchéř; pregěj; hašplíř	3 body
Úkol č. 19	
1. železné pruty, dobytek, plátěné šátečky – Slované	
2. statéry (duhovky) – Keltové	
3. denáry – Břetislav I.	
4. brakteáty – Přemysl Otakar I.	
5. groše – Ludvík Jagellonský	
6. krejcary – Marie Terezie	
7. koruny – František Josef I.	7 bodů
Úkol č. 20	
král Pyrrhos; Pyrrhovo vítězství	2 body
Úkol č. 21	
Nestojí to za to, je to zbytečné,...; je to člověk lakomý,...;	
je to člověk hubený, drobný,...	3 body
Úkol č. 22	
Tiberius; Octavianus Augustus; Marcus Aurelius	3 body
Úkol č. 23	
Itálie; dřevěné lavice, na které směnárník pokládal své peníze.	2 body
Úkol č. 24	
Francouzská revoluce; Ludvík XVI.	2 body
Úkol č. 25	
1. ne, 2. ano, 3. ano, 4. ne, 5. ano	5 bodů
Úkol č. 26	
lichvář – C, keřas – A	2 body
Úkol č. 27	
Dolar s vyseknutým otvorem uprostřed „Holey dolary“.	
Vyříznutý střed mince se nazývá „Dumpy“.	1 bod
Úkol č. 28	
1.000 Kčs – Max Švabinský (1934)	
20 Kčs – Albín Brunovský (1988)	2 body
Úkol č. 29	
Španělsko – peseta	Řecko – drachma
Francie – frank	Itálie – lira
Portugalsko – escudo	Německo – marka
	6 bodů
Úkol č. 30	
100 Kč - Karel IV.; 200 Kč - J. A. Komenský; 500 Kč - Božena Němcová; 1.000 Kč – Bedřich Smetana; 2.000 Kč – Ema Destinová; 5.000 Kč – T.G.Masaryk	6 bodů
Úkol č. 31	
mosty; symbol spojení evropských zemí v Evropské unii	2 body
Úkol č. 32	
a) Malta; b) Slovensko; c) Německo; d) Itálie; e) Řecko	5 bodů

Celkem: 110 bodů = 100 %

Soutěžní úkoly vytvořili členové Ústřední komise Dějepisné olympiády:

Mgr. Václava Korcová (předsedkyně poroty), Mgr. Lenka Broklová, Mgr. Irena Náprstková, Mgr. Josef Vávra, spolupracovali tajemnice soutěže PaedDr. Eva Schneiderová, Mgr. Jaroslav J. Gloser

Poznámka: V řešení jsou odpovědi uvedeny na základě použité doporučené literatury, pokud soutěžící uvedou jinou odpověď, kterou lze rovněž považovat za správnou (na základě jiné literatury), záleží na erudovanosti členů komise, jaké hodnocení si stanoví.